

Kotikaupunkimme

Kotikirkkomme

Vihannin tsasouna. Kuva: Kirsti Vähäkangas

Ortodoksien rukoushuone Vihannissa

Kaikkein Pyhimmän Jumalansynnyttäjän suojeluksen tsasouna

Vihannin tsasounan isännöitsijä Heikki Hilakivi kertoo, että pääsiäinen on ortodoksien kirkkovuoden tärkein juhla toisin kuin luterilaisessa kirkossa, jossa joulu on juhlista jaloin. Pääsiäspaasto alkaa laskiaissunnuntain jälkeisenä päivänä, jonka jälkeen kirkkokansa nauttii pääasiassa kasvisruokia ja välttää kaikkia eläinkunnan tuotteita. Hilakivi painottaa, että paastolla on ortodokseille hengellinen merkitys: kieltäytymisen ja kilvoituksen kautta ihminen huomaa, ettei hän elä ainoastaan leivästä. – Tässä ei ole kyse painonhallinnasta, hän korostaa.

Virpominen kuuluu ortodoksien perinteisiin. – Palmusunnuntain aamu on perinteinen virpomisen ajankohta eikä virpojilla ollut tapana pukeuta mitenkään erikoisesti, Hilakivi selvittää ja kertoo, että näin muistellaan tapahtumaa, kun Jeesus ratsasti aasilla Jerusalemiin kansan levittäessä palmun lehviä hänen tielleen. Länsi-Suomen trulliperinne on sittemmin yhdistetty virpomiseen. Tästä johtuu nykyvirpojien tapa pukeutua noitamaisesti.

- Suurta eli piinaviikkoa eletään ennen pääsiäistä ja vasta pääsiäisen jälkeen tulee pääsiäisviikko, Hilakivi muistuttaa ja huomauttaa, että jopa median edustajat puhuvat usein pääsiäisviikosta, kun tarkoittavat piinaviikkoa.

Pääsiäisen lähestyessä jumalanpalveluksia on usein. Pitkänperjantain iltana ortodoksiseurakunnassa järjestetään Jeesuksen hautauspalvelus, jolloin muistellaan Jeesuksen hautaamista. Ennen pääsiäistä eletään suruaikaa eikä kirkonkelloja juuri soiteta mutta pääsiäisen jälkeen niitä on lupa soittaa rajoituksetta. – Karjalassa ihmiset käväisivät itse soittamassa kelloja kirkon tai tsasounan ohi kulkiessaan, Hilakivi kertoo.

Paasto päättyy pääsiäisenä. Ortodokseilla onkin tapana nauttia pääsiäisyön jumalanpalveluksen jälkeen juhla-ateria eikä aamuyöstä nautittavalta aterialta herkkuja puutu. Paaston jälkeen he syövät ja iloitsevat kaikesta siitä hyvästä, minkä Luoja on ihmiselle antanut.

Ekumeenista yhteistyötä

Heikki Hilakivi kertoo, että lahjoittajien ja talkooväen ansiosta Vihantiin, hautausmaan välittömään läheisyyteen mäntyjen katveeseen nousi tsasouna. Karjalan kielinen tsasouna-sana merkitsee

rukoushuonetta.

Kaikki kauniin hirsirakennuksen rakentamiseen tarvittut tukit saatiin paikallisilta metsänomistajilta, sekä luterilaisilta että ortodokseilta. – Tsasounan rakentamistalkoot olivat ekumeenista yhteistyötä parhaimmillaan, isännöitsijä kiittelee.

Tsasounan piirustusten pohjana olivat rakennusmestari Seppo Latvalan piirustukset, jotka muunneltiin Vihantiin sopiviksi. Talkootyöt tontilla aloitettiin syksyllä 1984. Keväällä 1985 tsasounan paikalle pystytettiin ja siunattiin risti. Tsasounaa käytettiin ensimmäisen kerran elokuussa 1987. Tsasouna vihittiin käyttöön 1.10.1988. Silloinen Oulun metropoliitta Leo toimitti vihkimisen. Ortodoksiset kirkot ja rukoushuoneet pyhitetään jonkin pyhän henkilön tai tapahtuman muistolle. Vihannissa on Kaikkein Pyhimmän Jumalansynnyttäjän suojeluksen tsasouna.

Tsasounan kellojen hankintakustannuksiin osallistuivat Vihannin Osuuspankki, Raahen Tiistaiseura, Outokumpu Oy ja Sanni Tikka.

Tsasounan viereen rakennettu kaivokappeli vihittiin käyttöön 30.9.1991 ja se pyhitettiin Pyhän Nikolauksen pyhäinjäännösten palauttamisen juhlapäivälle. Pyhitettyä vettä käytetään ortodoksisissa palveluksissa esimerkiksi ikonien pyhityksessä ja kotien siunauksessa. Sen asema on tärkeä, koska vesi on elämän lähde. Perinne perustuu raamatun kertomuksiin eräistä lähteistä, joista nautittu vesi paransi jopa sairauksia.

Yleensä kirkkojen ja rukoushuoneiden vuosipäivinä suoritetaan ns. vedenpyhitys. Mikäli lähistöllä on luonnonvesistöjä, tämä toimitus suoritetaan niiden äärellä. - Koska meillä Vihannissa ei ollut 1990-luvun alussa vielä Kirkkojärveä, rakennettiin tsasounan yhteyteen kaivo tätä varten, Hilakivi kertoo ja jatkaa, että kaivokappeli pyhitettiin Pyhälle Nikolaukselle. Hän oli yksi tärkeimmistä Jeesuksen jälkeisistä vaikuttajista ja uskossaan kilvoittelija.

Ortodoksit viettävät Vihannissa kahta juhlapäivää. Tsasounan vuosijuhla on aina lokakuun 1. päivä eli Neitsyt Marian suojeluksen juhla (karjalaisittain "pokrova") ja toukokuun 9. päivä on kaivokappelin juhla eli Pyhän Nikolauksen päivä.

Ikoni, ikkuna iäisyyteen

Ikonit kuuluvat erottamattomasti ortodoksiseen hartauselämään. – Meillä on täydellinen sarja ikoneita, Hilakivi kertoo. Tämä tarkoittaa, että kirkkovuoden kaikille 12 suurelle juhalle on oma ikoninsa. Ikoneista eniten on esillä se, joka on omistettu saman tapahtuman muistolle kuin tsasounakin on pyhitetty.

Ikoneita on kahdenlaisia: kiinteitä ja siirrettäviä. Kiinteät ovat pysyvästi alttarilla, ikonistaasissa. Ikonit voivat esittää Jumalansynnyttäjää, Kristusta, Vanhan testamentin Pyhää Kolminaisuutta, pyhiä ihmisiä tai kirkkovuoden tapahtumia. – Neitsyt Mariaa esittävät ikonit ovat yleisimpiä, Hilakivi mainitsee.

Keskellä tsasounaa on analogipöytä, jolla lepää juhlaikoni eli se ikoni, joka liittyy meneillään olevaan juhlaan. Muulloin siinä pidetään tsasounan nimikkoikonia. Ikonien maalaaminen on erittäin tarkasti säännelty pyhissä kirjoissa, jotka ohjeistavat sisällöllistä ilmaisua, maalaustapaa ja värejä. Taiteilijan ”käsiala” toki näkyy töissä.

Vihannin tsasouna on saanut useimmat ikoninsa lahjoituksina. Deisis-ikoni (=kolmen ikonin sarja) ”Kristus kaikkivaltias” on Margit ja Risto Linnun lahjoittama. Elli Tiittanen ja Esteri Vaara ovat lahjoittaneet useita ikoneita.

Ei penkkejä eikä soittimia

Luterilainen huomaa ortodoksisessa rukoushuoneessa ensimmäisenä sen, ettei siellä ole penkkirivistöjä. – Kirkkokansa seisoo jumalanpalveluksen ajan, Hilakivi valaisee. Tosin istuminenkaan ei ole kiellettyä. Kerran kuussa pidettävään jumalanpalvelukseen saapuu pappi ja kanttori Oulusta.

Ennen jumalanpalvelusta seurakuntalaiset sytyttävät tuohuksen joko edesmenneiden muistoksi tai jonkin ikonin eteen. Tuohus on ohut mehiläisvahasta valettu kynttilä. Jumalanpalveluksen ajaksi jokainen pyrkii unohtamaan maalliset murheet ja keskittyy jumalanpalveluksen sisältöön.

Ordoksit haluavat osallistua jumalanpalvelukseen kaikilla aisteillaan. Tästä syystä katilassa (=suitsutusastiassa) poltetaan meripihkaa, joka levittää ympärilleen tuoksua. Ylös kohoava savu kuvaa rukouksen nousemista ylös kohti taivasta.

Ortodoksinen jumalanpalvelus on suurelta osalta laulamista palveluksen alkusiunauksesta loppusiunaukseen saakka. Kanttorin merkitys korostuu, koska tilaisuuksissa ei käytetä minkäänlaisia soittimia. Musiikki tuotetaan kokonaan ihmisäänin.

Lähin katedraali Oulussa

Maailmassa 250 miljoonaa ihmistä harjoittaa ortodoksista uskontoa. Suomessa heitä on 57.000. Oulun ortodoksisen seurakunnan jäsenmäärä on 2400 ja seurakunta ulottuu Kalajoelta Tornioon ja Pohjanlahdelta Kuusamoon. Pääkirkko on Oulun Pyhän kolminaisuuden katedraali. Raahessa asuu 100 ja Vihannissa 40 ortodoksia.

Raahen ortodoksit vuokrasivat vuonna 2000 kaupungilta tilan Brahenkatu 2:sta ja kunnostivat sen omin voimin [rukoushuoneeksi](#), joka on pyhitetty Jumalansynnyttäjän Neitsyt Marian temppeleihin käynnin muistolle.

Vuonna 1885 oli perustettu Pyhän Sergein Hermanin Veljeskunta ry, jonka alajaostot, Tiistai-seurat, ovat edelleenkin tärkeä osa ortodoksisten seurakuntien toimintaa. – Niitä voisi verrata luterilaisen kirkon diakoniat toimintaan, Hilakivi selvittää ja kiittää toimintaan osallistuvia siitä, että he osallistuvat myös tsasounan ylläpitoon. Talkoolaiset ovat monitaitoisia, heidän joukossaan on kirvesmiehiä ja taitavia käsityöläisiä. Hilakivi esittelee kauniita kirkkotekstiilejä, jotka Tiistai-seuran jäsenet ovat lahjoittaneet tsasounaan.

Kirsti Vähäkangas

Juttu on julkaistu Raahelaisessa 17.4.2006 - [Sivun sisältöä ei päivitetä.](#)

[Suomen ortodoksisen kirkon kotisivu](#)

[Kotikirkkomme](#)

[Ookko kuullu](#)

Kotikaupunkimme

